

A 25–26. dinasztia korából származó *usébtik* morfológiai és ikonográfiai jellegzetességei

Szűcs Bernadett

Bölcsészettudományi Kar, Eötvös Loránd Tudományegyetem

ELTE Eötvös József Collegium

szucsbeti21@gmail.com

Az *usébt*i egy, a Középbirodalom (i.e. 2055–1650) óta adatolt tárgytypus az ókori Egyiptomban. Az *usébtik* fából, fajanszból, illetve különböző keménykövekből készült, múmiaformájú szobrocskák, amelyek rendszerint egy bizonyos szöveget, a Halottak Könyve 6. fejezetét viselik magukon, melyet éppen ezért „shabti [*usébt*i] spellnek” nevez a szakirodalom (SCHNEIDER, 1977; KÁKOSY, 1969). Általános méretük 19–25 centiméter.

Készítésük célja az volt, hogy a halott túlvilági munkáit elvégezzék, ám az *usébtik* a korábban e célból használt szobrokkal ellentétben nem a halott evilági szolgálóinak képmásai, hanem magával a halottal azonosított tárgyak voltak. Ezt támasztja alá, hogy az *usébtik*en szinte mindig szerepel a halott neve és titulátúrája, illetve sok esetben az elhunyt arcvonásait is aprólékosan kidolgozták.

Előadásom középpontjában a 25–26. dinasztia (i.e. 747–525) korából származó *usébtik* állnak, ám ahhoz, hogy a rájuk jellemző morfológiai és ikonográfiai jellemzőket leírjam, össze kell hasonlítanom őket a korábban használt *usébtik*ekkel. Szintén elengedhetetlen megvizsgálnom a vallásban, pontosabban a mágiában betöltött szerepüket, hiszen nélkülük lehetetlen megfelelő kontextusba helyezni a tárgytypust.